

KAŞGAR'DAN ENDÜLÜS'E TÜRK İSLAM ŞEHİRLERİ SAKARYA ŞEHRENGİZİ SONUÇ BİLDİRGESİ 4 Aralık 2013 / Atatürk Üniversitesi / ERZURUM

Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği 01 Ağustos 2011 tarihi itibari ile tüzel kişiliğini kazanarak kuruluşunu tamamlamış ve Uluslararası Kaşgar'dan Endülüs'e Türk-İslam Şehirleri Sempozyumları Şehir Şehrengizleri toplantılarının ilki 28-30 Nisan 2011 tarihleri arasında bir Cihan Devletinin doğduğu şehir Bursa'da, ikinci toplantısını 29-31 Ekim 2011 tarihleri arasında Kars ilimizde Gazi Kars Şehrengizi adıyla ve üçüncüsü Cumhuriyetimizin 90. Yılı kutlamaları çerçevesinde iki ayrı şehirde Sakarya Şehrengizi adı ile 25-27 Ekim 2013 tarihlerinde Eskişehir'de, 28-29 Ekim 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Sakarya Şehrengizi Eskişehir toplantısı, **YÜKSELEN CUMHURİYET** Ana Teması ile Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2013 Eskişehir Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY Genel Sekreterliği, Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı müşterek organizasyonunda yapılmıştır. Eskişehir toplantısı Avrasya İpekyolu Üniversiteler Birliği, Kafkasya Üniversiteler Birliği ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi yönetimlerinden oluşan Bilim Heyeti Başkanlığında; 2013 Eskişehir Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ev sahipliğinde icra edilmiştir.

Sakarya Şehrengizi İstanbul toplantısı, **KITA BAĞLANTILARI** Ana Teması ile; Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY Genel Sekreterliği, Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı müşterek organizasyonunda yapılmıştır. Bu organizasyon Avrasya İpekyolu Üniversiteler Birliği, Türk Üniversiteler Birliği, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi yönetimlerinden oluşan Bilim Kurulu Başkanlığında; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği İstanbul Şube Başkanlığı ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği'nin temsilciliklerinin bulunduğu ülkelerden ve Türk Dünyası ve Akraba Topluluklarından gelen bilim insanları ve seçkin kurum ve kuruluşların katılımları ve destekleriyle ve şehir halkının yoğun ilgileri ve katılımları ile gerçekleştirilmiştir.

Sakarya Şehrengizi Sonuç Bildirgesi, 4 Aralık 2013 tarihinde Şehrengiz Bilim Kurulu Başkanı, İpekyolu Üniversiteler Birliği Başkanı, Türk Üniversiteler Birliği Başkanı ve Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet KOÇAK başkanlığında ve Atatürk Üniversitesi ev sahipliğinde toplanılarak, Şehrengiz Yürütme ve Bilim Kurullarının müşterek kararları ile hazırlanmıştır.

Sakarya Şehrengizi Sonuç Bildirgesi Kararları:

1- Üzerinde yaşadığımız toprakları Türk Milletine ebedi yurt kılan Şehitlerimizin aziz hatıraları, Cumhuriyetimizin Yükselen Değerlerinin mihenk taşıdır. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün emaneti olan Cumhuriyetimiz ve Şehit kanları ile sınırları belirlenmiş bu topraklar, ilelebet payidar kalacaktır. Bu duygularla Türk Milleti'ni köklü geçmişinden güçlü geleceğe taşıyacak temaları işleyen; güftesi İlyas DEMİRCİ ve bestesi Ümit Arslan YILMAZ tarafından yapılan YÜKSELEN CUMHURİYET adlı şiir, "90. Yıl Marşı" olarak ilk defa Ankara Büyükşehir Belediyesi Mehteran Bölüğü tarafından Şehrengizi açılış merasiminde Sakaryabaşı mevkiinde okunmuştur.

2- Türk-İslam şehirleri; Türk-İslam kültür ve uygarlığına, yaşayış ve inanişına ait maddî ve manevî değerlerin somutlaştırıldığı ve kurumsal hâle getirildiği eşsiz mekânlardır. **Kaşgar'dan Endülüs'e Türk-İslam Şehirleri Sempozyumları** ile ilgili şehirlerin tarihleri araştırılarak gün yüzüne çıkarılacak; bugünkü durumları değerlendirilerek kültürel mirasımıza katkılarının devamı için önlemler alınacaktır.

3- TÜRKSAV tarafından projelendirilip Şehircilik Olimpiyatlarına sunulan, Türk Dünyası ve Akraba Toplulukları coğrafyasında Şehir ve Edebiyat konulu ve ödüllü "Kaşgar'dan Endülüs'e Türk İslam Şehirleri Uluslararası Şiir ve Nesir Yarışması" düzenlenmesi ve sonuçlarının Bişkek Kurultayı ile birlikte açıklanması karar altına alınmıştır. Bu istikamette Tarihî Türk-İslam şehirleriyle ilgili kültür, sanat, edebiyat, mimarlık ve mühendislik çalışmalarına önem verilmesi, söz konusu alanlarda yapılan ve gerçekleştirilen bilimsel ve akademik nitelikli eserler / yayınlar / yarışmalar ödüllendirilmesi uygun görülmüştür.

4- Uluslararası alanda "TÜRKİYE" kelimesinin karşılığı olarak kullanılan TURKEY kelimesi, hak etmediği şekliyle yakışıksız bir anlam taşımaktadır. Asırlarca büyük bir imparatorluğun ve medeniyetin izlerini taşıyan Büyük Türk Milleti'nin bu anlamlarla tarif edilemeyeceği gerçeği ile bu konuya gerekli hassasiyetin gösterilerek çözüm bulunması ve TURKEY kelimesi yerine yazıldığı gibi okunan ve okunduğu gibi yazılan TÜRKİYE kelimesinin kullanılması yönünde bir an evvel ilgili makamlarla temasa geçilerek, gerekli girişimlerin başlatılmasına ve bu konuda kamuoyuna yönelik bir kampanya yürütülmesine karar verilmiştir.

5- Türk Dünyası ve Akraba toplulukları mimari ve şehircilik değerlerinin araştırılarak arşivlenmesi ve sergilenmesi için Türk Üniversiteler Birliği kurucu üyelerinden Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin "Türk Dünyası Kültür Mirası, Mimari Değerleri Araştırma ve Sergileme Merkezi" oluşturulması kararı ve bilgi alışverişi, envanter çalışmaları gibi konularda desteklenmesi;

Mevcut kent müzelerinin envanter bakımından zenginleştirilmesi; kent müzelerinin olmadığı illerde / ilçelerde bu tür kültür ve uygarlık merkezlerinin yapılması teşvik edilerek genç nesillere kentleri bütün yönleriyle tanıma imkânı sağlanması, tarihî Türk -İslam şehirleriyle ilgili bilimsel ve akademik araştırma ve incelemeler, arkeolojik kazılar yapacak ekipler oluşturulması; bu hususta Türk-İslam ülkelerindeki üniversiteler ve diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği sağlanması,

Tarihî Türk-İslam Őehirlerindeki kültür ve uygarlık eserlerinin envanterleri çıkarılıp albümleri, katalogları ve belgesel görselleri hazırlanması; hazırlanan eserlerin çok dilli olarak yayımlanması;

Kültürümüzü temsil eden mimari eserlerin yapılabilmesi, Türk mimari kimliğinin canlandırılması ve yaŐatılabilmesi için ülkemizde faaliyet gösteren baŐta TOKİ ve Emlak Konut olmak üzere inŐaat firmalarına tarihî eserlerin tanıtımlarının yapıldığı seminerler, konferanslar düzenlenmesi; bu eserler üzerindeki kültürümüze ait motiflerin, damgaların kullanımlarının teşvik edilmesi;

Atatürk niversitesi kampüsüne Türk Dünyası Mühendisler Mimarlar Birliği, Türk niversiteler Birliği, TÜRKSOY, T.C. Kültür Bakanlığı, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı gibi kurum ve kuruluşların iş birliği ile "**Cengiz Aytmatov Gençlik Kültür Merkezi**" yapılması kararlaŐtırılmıŐtır.

6- 21. yüzyıla girerken özellikle Türk Dünyası Őehirciliđi alanında yapılan planlama çalıŐmalarında köklü deđiŐikliklerin zorunlu hale geldiği günümüzde kentsel dönüŐüm çalışmaları, yaŐam ve mekn kalitesi yüksek, afetlere dirençli, iklime ve çevreye duyarlı, iyi hizmet sunan, toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarına cevap veren, Türk mimari değerlerini dikkate alan ve Türk kültürel mirasına katkı yapacak planlı ve ađdaŐ kentlere ulaŐmak toplantının en önemli hedefleri arasında yer almaktadır. Türk Kültürüne saygılı, kimlikli ve kiŐilikli Őehirlerle evreye ve mekna iliŐkin politikalar oluŐturma, yeni mevzuat düzenlemeleri yapma ve uygulamaların yürütülmesini temin etmek üzere düzenleyici, denetleyici, yönlendirici ve teşvik edici çalıŐmalar başlatılmasına, bu hedefi yerine getirmek ve kentlerimizi evre dostu, yaŐanabilir Kimlikli ve KiŐilikli Őehirlere dönüŐtürmek üzere Türk Dünyası Şehircilik karakterlerine ve mimarlık çizgilerine uygun kentsel dönüŐüm uygulamalarının başlatılması ve desteklenmesi yönünde tavsiye kararı alınmıştır.

7- Kurultay Yürütme Kurulu'nca; kurultayların yapıldığı ülkeler arasında var olan dostluk, kardeŐlik ve iŐbirliđinin geliŐtirilmesi amacı ile proje olimpiyatları, spor müsabakaları ve kardeŐ Şehir ve Türk Dünyası Kültür BaŐkentleri anlaŐmalarının gelenek haline getirilmesi tavsiye kararı alınmıştır. Bu hüküm gereğince; Kırgızistan'ın başkenti Bişkek Őehrinin 2015 yılı Türk Dünyası Kültür Başkenti ilan edilmesi yönünde giriŐimlerde bulunulması kararı alınmıştır. Türk Dünyası Mühendislik Mimarlık ve Şehircilik Kurultayları ara dönemlerinde icra edilen Şehrengiz toplantıları ve Mimar Sinan Uluslararası Proje Olimpiyatları kapsamında 2014 yılında Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sayın Almazbek Atambayev'in yüksek huzurlarında gerçekleŐtirilecek Bişkek kurultayı ncesi Bişkek Őehrinin yeniden rehabilite edilmesi yönünde uluslararası proje yarıŐmasının açılması ve yarıŐma sonuçlarının kurultay öncesinde açıklanması kararı alınmıştır.

8- Türk Dünyası ve Akraba Topluluklarında var olan ve özellikle iŐgal altında bulunan Türk toprakları baŐta olmak üzere; çeŐitli nedenlerden dolayı yok olma tehlikesi ile karŐı karŐıya olan Mimarlık ve Şehircilik değerlerimizin ve damga niteliğindeki kültür varlıklarımızın bilimsel bir proje ile bölgedeki envanterlerinin çıkarılıp restorasyonlarının ve konservasyonlarının yapılması; kaybolma riski taşıyan arkeolojik ve etnografik malzemelerin toplanarak kapsamlı bölge müzelerinin oluşturulması kararı alınmıştır.

Binlerce eser UNESCO Dünya İnsanlık Mirası Listesinde yer alması gerekirken ilgisizlik nedeni ile Dünya İnsanlık Mirası Listesine girememiştir. Bu eserlerin hak ettiği değeri alması ve Dünyaya tanıtılması için gerekli girişimlerin başlatılması kararı alınmıştır.

9- Her Kurultay'da Türk-İslam Dünyası'nın manevi mimarlarına oturum isimlerinde atıfta bulunduğu gibi Kurultay'ın yapıldığı şehrin veya bölgenin manevi mimarlarının yeniden hatırlanmalarına ve gelecek nesillere tanıtılmalarına vesile olması için isimlerinin; şehrin önemli cadde, sokak, park ve kültür yapılarına, uluslararası toplantılara ve zaman dilimlerine verilmesi tavsiye edilmiştir. Bu noktadan hareketle; Mühendislik ve Mimarlık meslek camiasında birlik beraberlik ve dayanışmanın oluşturulması gayesi ile Meslektebirlik anlayışını hayata geçirerek özellikle Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliğinin bu alandaki faaliyetlerinde ön almış, 2012 yılında Trabzon'da gerçekleştirilen Mimar Sinan Uluslararası Proje Olimpiyatlarının ardından aramızdan ayrılarak Ahirete intikal eden Koca Reis ünvanlı meslek büyüğümüz Şerafettin Doğan'ın aziz hatıralarına ithafen 2014 yılının "**Şerafettin Doğan Vefa Yılı**" ilan edilmesi kararı alınmıştır.

10- Müteakip Şehrengiz toplantısının 2014 yılında **Kaşgar'dan Endülüs'e Türk İslam Şehirleri Balkanlar Şehrengizi** adı altında Bosna Hersek'in başkenti Saray Bosna'da yapılması tavsiye kararı alınmıştır.

İş bu Sakarya Şehrengizi Sonuç Bildirgesi; Dünya Kamuoyuna, UNESCO'ya, ISESCO'ya, Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği Ülke Temsilciliklerine ve Bildirgenin maddeleri gereğince ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmek üzere Sakarya Şehrengizi Yürütme Kurulu üyeleri tarafından 2 nüsha olarak 19 Aralık 2013 tarihinde imzalanmıştır.

Sakarya Şehrengizi Yürütme Kurulu Adına

<p>Prof. Dr. Hikmet KOÇAK</p> <p>Sakarya Şehrengizi Bilim Kurulu Başkanı Avrasya İpekyolu Üniversiteler Birliği Başkanı Türk Üniversiteler Birliği Başkanı</p>	<p>Mehmet Cahit TURHAN</p> <p>Sakarya Şehrengizi Yürütme Kurulu Başkanı Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği Genel Başkanı</p>
---	---

